

Miejskie wyzwania dla olejów silnikowych

ANDRZEJ HUSIATYŃSKI

KIEROWNIK DZIAŁU TECHNICZNEGO
TOTALENERGIES MARKETING POLSKA

DZISIEJSZE SILNIKI SĄ BARDZO SKOMPLIKOWANE I WYMAGAJĄ NOWOCZESNYCH OLEJÓW DOBRANYCH ZGODNIE Z WYMAGANIAMI PRODUCENTA. WAŻNE JEST ZATEM, ABY ŚCIŚLE TRZYMAĆ SIĘ INSTRUKCJI OBSŁUGI. EKSPERYMENTOWANIE TYPU „ZAWSZE LAŁEM I BĘDĘ LAŁ OLEJ 5W-50”, NIE PATRZĄC NA WYMAGANIA PRODUCENTA, MOŻE SIĘ SKOŃCZYĆ ZNISZCZENIEM SILNIKA

Czy jazda w mieście może być szczególnym wyzwaniem dla silnika spaliniowego? Zdecydowanie tak. Powodują je korki, stosunkowo krótkie trasy i praca systemu start/stop. TotalEnergies przypomina, że współczesne jednostki napędowe bardzo ciężko znoszą takie warunki pracy i przez to wymagają najwyższej jakości olejów spełniających wymagania konstruktorów silnika.

Dochodzą do tego coraz mniejsze pojemności silników i większe moce z litra, osiągane za pomocą bezpośredniego wtrysku benzyny i dotądowania. Takie

zestawienie jest w zasadzie wzorcowym przepisem na mechaniczną katastrofę, przed którą można się jednak uchronić. Po pierwsze – należy myśleć za kierownicą, po drugie – zadbać o dobrej jakości olej i skracanie okresów pomiędzy jego wymianami, gdy samochód eksploatowany jest w ruchu miejskim.

TotalEnergies wyjaśnia, dlaczego pozornie zwykła eksploatacja samochodu w mieście jest tak niekorzystna dla współczesnych silników i wskazuje na konkretne cechy olejów, które chronią silnik przed przyspieszonym zużyciem.

Specyfika ruchu miejskiego

W mieście dominują krótkie odcinki jazdy, podczas których silnik nie osiąga temperatury roboczej, przez co zużywa się szybciej niż na łagodnie pokonywanych, dłuższych trasach. Co więcej, w takich warunkach do oleju może przedostawać się paliwo, ponieważ jego dawki podczas rozruchu i rozgrzewania silnika są większe niż po rozgrzaniu. W silnikach eksploatowanych wyłącznie na krótkich trasach gromadzi się wilgoć. Ten problem dotyka zwłaszcza niedogranych silników (np. hybryd). Rozpuszczone w oleju skropliny krążą w silniku, inicjując lub wzmagając procesy korozji. Jazda w mieście wiąże się ponadto z ciągłym przyspieszaniem i ruszaniem. Wprowadzie prędkość maksymalna ograniczona jest najczęściej do 50 km/h, ale bez przerwy trzeba dynamicznie włączać się do ruchu, ruszać na światłach czy przejściach dla pieszych. Podczas takiej eksploatacji silnik zużywa więcej paliwa, to zaś oznacza większą ilość produktów spalania w oleju, czyli większą ilość zanieczyszczeń. Z tego powodu przy przewadze jazd miejskich należy olej wymieniać częściej niż wtedy, kiedy samochód jeździ głównie na dłuższych trasach. Dodatkowym obciążeniem dla silnika eksploatowanego w mieście są systemy start/stop, które w oczywisty sposób szkodzą mu, zaburzając proces smarowania.

FOT. TOTALENERGIES

FOT. TOTALENERGIES

Cała nadzieja w oleju

Coraz większa grupa producentów samochodów otwarcie przyznaje, że nie produkuje już silników, które mogą przejechać milion kilometrów. Oficjalne deklaracje żywotności coraz częściej określają przebiegi około 300 tys. km. A skoro użytkownik nie może liczyć na margines bezpieczeństwa wytrzymałościowego, musi przestrzegać zaleceń producenta silnika dotyczących parametrów oleju. Najlepiej i najbezpieczniej jest wybierać te oleje, które na opakowaniu mają odpowiednie dopuszczenia producenta silnika. Poniżej przedstawiamy najważniejsze cechy współczesnych olejów o decydującym znaczeniu dla współczesnych silników eksploatowanych w mieście.

Dyspersja sadzy

Benzynowe silniki downsizingowe – a takie zdominowały segmenty aut miejskich i kompaktowych – produkują sadzę, często w sporych ilościach, ponieważ przy obciążeniu małego silnika z wtryskiem bezpośrednim nie dochodzi do idealnego wymieszania paliwa z powietrzem. W cylindrach powstają strefy nadmiaru paliwa i w procesie spalania powstaje tam sadza. Skład oleju może nieco zredukować tworzenie się cząstek sadzy, a z drugiej strony – musi mieć właściwości dyspersyjne. Sadza z komory spalania przedostaje się do oleju i w pewnym stopniu go zanieczyszcza. Dobre oleje mają odpowiednie właściwości dyspersyjne, które pozwalają znacznej ilości sadzy utrzymać się w zawiesinie w dużym rozproszeniu. W ten sposób zanieczyszczony olej jest w stanie krążyć w obiegu i nie zapychać kanałów bądź filtra olejowego. Dyspersja sadzy przez olej chroni także łańcuch rozrządu. Osadzanie sadzy na łańcuchu jest szczególnie szkodliwe w obszarze sworzni łączących ogniwa łańcucha, ponieważ powoduje ich wycieranie. Minimalne luzy na poszczególnych sworzniach po przemnożeniu przez liczbę sworzni potrafią „rozciągnąć” łańcuch w zakresie, który nie da się już skompensować napinaczem. Powoduje to zaburzenia faz rozrządu, a także grozi przeskoczeniem łańcucha. W najgorszym wypadku brak synchronizacji wałków rozrządu oraz wału korbowego może do-

prowadzić do uderzenia tłoka w zawory. Wywołane tym koszty naprawy są z reguły bardzo wysokie. Olej z silnymi właściwościami dyspersyjnymi, jak również odpowiednio dobranym pakietem dodatków przeciwzużyciowych, zapobiega gromadzeniu się sadzy w newralgicznych miejscach i dodatkowo chroni łańcuch przed wydużaniem.

Olej a przedwczesny zapłon

Innym poważnym problemem, z którym wciąż zmagają się konstruktorzy silników spalinowych, jest zjawisko przedwczesnego zapłonu LSPI. Można je zaobserwować najczęściej w zakresie niskich obrotów (1500-2000 obr./min), przy mocnym obciążeniu silnika i silnym dotądowaniu powietrzem. Takie warunki powstają po gwałtownym wciśnięciu pedału gazu podczas jazdy z niską prędkością obrotową. Ponieważ z roku na rok rośnie liczba skrzyń automatycznych, maleje wpływ kierowcy na obroty silnika. Skrzynie zawsze dążą do ich obniżenia, a potem, po dodaniu gazu, przez chwilę jednostka pracuje właśnie w takich niekorzystnych warunkach. Przedwczesny zapłon, który wtedy może się pojawiać, powodowany jest m.in. obecnym w komorze spalania niedopaloną paliwem i żarzącymi się cząstkami oleju. LSPI skutkuje uderzeniami płaszcza tłoka o tuleję cylindra, a to prowadzi do poważ-

nych uszkodzeń silnika. Oleje redukujące zjawisko LSPI mają formułę ograniczającą powstawanie wspomnianych cząstek, znacząco zmniejszając częstotliwość występowania zjawiska LSPI.

Błyskawiczne smarowanie

Powyższe hasło brzmi jak slogan reklamy, ale tak właśnie powinny działać nowoczesne oleje. Nie tylko chodzi tu o jak najszybsze smarowanie podczas rozruchu. Jest to też istotna kwestia w przypadku napędów hybrydowych, gdzie podczas większego zapotrzebowania na moc silnik spalinowy zostaje uruchomiony i wkręcany jest na wyższe obroty. W takich przypadkach potrzebujemy olejów, które jak najszybciej przesmarują cały silnik. Dlatego na rynku pojawiają się klasy lepkościowe takie, jak OW-20 czy niższa. TotalEnergies ma w swojej gamie 9 olejów tej klasy lepkościowej. Są już na rynku silniki, do których producent zaleca oleje o klasie lepkości OW-8. Do takich jednostek nie należy wlewać produktów 5W-50 czy 10W-40, bo to je po prostu zniszczy.

Jak widać, wszystkie kluczowe wymagania olejowe mają swoje racjonalne podstawy, a lekceważenie ich może bezpośrednio, negatywnie wpływać na osiągnięcia silnika lub w sposób widoczny (czasem wręcz zaskakująco szybki) przyspieszyć jego zużycie. ■